

Oponentní posudek diplomové práce bc. Radky Síbrové: „Jak žáci na prvním stupni vnímají spravedlnost? Morální usuzování žáků 1. stupně ZŠ v rámci výuky vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět“

V souladu s názvem diplomové práce určuje autorka cíle takto: „Hlavním cílem této práce je blíže poznat způsoby, jakými děti na prvním stupni základní školy uvažují o spravedlnosti a co považují za spravedlivé. Na základě získaných poznatků potom zformuluji doporučení pro učitele, rodiče a ostatní pro práci s dětmi.“ (s. 10)

Je třeba ocenit, že autorka zvládla značné množství literatury ke zvolenému tématu. Na druhou stranu ji ale patrně dovedlo toto množství k eklekticismu a ke ztrátě myšlenkové jednoty tématu. Vlastní myšlenková práce, a to zejména v části tzv. „teoretické“, v právě zmíněném smyslu téměř chybí, spíše jde o sbírku citátů z jednotlivých teoretiků, navíc vycházejících z disparátních teoretických předpokladů, od Piageta po Heluse. O úrovni teoretického záběru práce si lze udělat obrázek z tohoto úryvku, v němž autorka „shrnuje“ Platónův „výklad“ spravedlnosti: „Například Platón píše, že spravedlivý člověk je dobrý a nikomu neškodící. Vymezuje také to, že ne každé jednání, které je podle autorit či podle zákona, musí být spravedlivé. „Není to tedy ten správný výměr spravedlnosti, mluvit pravdu a vrátit, co kdo přijal.“ (Platón, 2001, s. 7)“ (s. 11)

Autorka si vůbec neudělala jasno v tom, co vlastně spravedlnost je, co patří k její podstatě. Jak potom může posuzovat jakoukoliv výpověď o spravedlnosti? Podle jakého měřítka? A především, novověká věda se zabývá člověkem jako objektem ve světě, zkoumá člověka v jeho předmětných projevech. Nutně tak přehlíží tu stránku člověka, že je též subjektem pro svět. To samozřejmě nijak vědu neumenšuje. Co ale, jestli spravedlnost patří právě k této druhé stránce? Co by to znamenalo, kdybychom ji redukovali na předmětné procesy?

Z toho mi vyplývají následující otázky k obhajobě:

Je možné spravedlnost pochopit z psychologických procesů?

Je možné posuzovat mínění o spravedlnosti bez toho, abychom dotázali její podstatu?

Píšete: „Piaget zastává názor, že morálka je soubor společenských pravidel a norem. Podstatou morálky je potom respekt k těmto pravidlům.“ (s. 14) – V nacistickém Německu platil jistý „soubor společenských pravidel a norem“ obsahující mj. Norimberské zákony. Byl „respekt k těmto pravidlům“ morální?

Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

Trutnov, 11. srpna 2019

David Rybák